

380.000 vogels geteld bij MUS in 2012

15

Matig jaar voor Zwarte Roodstaart.
Foto: Michel Geven

Het Meetnet Urbane Soorten (MUS) is populair en blijft groeien. Eind augustus waren er al 380.000 vogels en 1683 tellingen doorgegeven, een duidelijke toename ten opzichte van 2011. Zonder de resultaten door de statistische molen te halen, kunnen we nu al een voorlopige indruk geven van hoe het onze stadsvogels verging. Een aantal waarnemers heeft de tellingen nog niet ingevoerd en ik hoop dat deze bijdrage ze motiveert om dat te doen.

Wisselvallige weersomstandigheden

De eerste telperiode was vrij koud, somber en nat. In de tweede telperiode waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig, al was het begin juni wel koel. De derde telperiode was wederom vrij koel, somber en nat, overigens net als vorig jaar. De afgelopen winter staat te boek als zacht, maar een venijnige vorstperiode (met ook sneeuw) begin februari zorgde even voor een elfstedenkoorts.

Soorten en ontwikkelingen

Het aantal waargenomen soorten, 160 (één meer dan vorig jaar), geeft aan hoe soortenrijk stedelijk gebied is. Van 49 soorten is het gemiddelde aantal per postcodegebied berekend en is gekeken in hoeverre dat afwijkt van 2011. Bij de meeste soorten bedraagt het verschil met vorig jaar enkele procenten, maar bij sommige is dat duidelijk meer. Hieronder per vogelgroep de voorlopige resultaten.

Standvogels

Ongeveer tweederde van de soorten van bebouwing is standvogel. Ze lopen dus een risico als koning winter regeert. De standvogels zijn grofweg te verdelen in watervogels en terrestrische vogels. Beide groepen tonen een totaal verschillend beeld. De watervogels zitten vooral in de plus, met bij vijf soorten een toename (vooral Grauwe Gans, Waterhoen en Meerkoet) en drie stabiel (o.a. Blauwe Reiger). De enige soort die in iets lagere aantallen werd doorgegeven is de Nijlgans.

Bij liefst 15 van de 21 vooral op het land levende vogels sloeg de weegschaal juist naar beneden uit. Het gaat onder meer om Scholekster (flinke afname), de vier duivensoorten (incl. Stadsduif), Halsbandparkiet, Grote Bonte Specht, Heggenmus, Kauw, Huismus en Vink. Vijf soorten werden in hogere aantallen gezien, waaronder Slechtvalk en Winterkoning.

Kortefstandtrekkers

Deze groep verblijft in de winter niet ver zuidelijk van ons land en een deel blijft bij ons als het zacht is. Drie van de vijf soorten zijn in lagere aantallen doorgegeven, namelijk Witte Kwikstaart, Zwarte Roodstaart en Spreeuw. De Zanglijster is stabiel terwijl de Roodborsttapuit in stedelijk gebied in opmars lijkt. De Spreeuw zit al jaren in de min en ook 2012 lijkt daarin geen verandering te brengen.

Afrika-gangers

Twaalf soorten verblijven 's winters in Afrika. Zes ervan zitten in de min t.o.v. 2011 namelijk Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw (alle drie forse afname), Spotvogel, Braamsluiper en Fitis. De soorten in de plus zijn Rietzanger, Kleine Karekiet en Grasmus.

Krenten in de pap

In de beginjaren was de Slechtvalk een bijzonderheid in MUS (7 in 2007), maar met 38 ex. in 15 postcodegebieden in 2012 kun je niet echt meer spreken van een krent in de pap. Dat zijn nog wel Kokardezaagbek,

Zomertaling, Kwartel, Geelpootmeeuw, Cetti's Zanger en Rouwkwikstaart. Het gaat deels om soorten die zeker geen broedvogel zijn, zoals ook het geval is bij een Kleine Jager, ontdekt tijdens de MUS-telling op een recreatieplas bij Borculo.

Tellers

De meeste van de bijna 750 waarnemers zijn enthousiast en zijn ook verbaasd over wat je kunt zien en horen tijdens een punttelling. Soms is er ook frustratie omdat een vogel zich net niet binnen de 5 minuten laat zien of omdat het weer tegen zat. Dat laatste was vooral in de derde telperiode het geval. Een bloemlezing van reacties, resultaten en aantallen is te vinden in de MUS-nieuwsbrieven.

Tot slot

Veel soorten zijn dus in lagere aantallen gezien dan in 2011. Bij de standvogels kan de koudeperiode van invloed zijn geweest, maar een typisch wintergevoelige soort als de Winterkoning laat het tegenovergestelde zien. Voor de soorten die in Afrika overwinteren, kan de droogte in de Sahel bepalend zijn geweest. Ook ongunstige omstandigheden tijdens de trek of slechte reproductie in het extreem droge voorjaar van 2011 kunnen effect hebben gehad. Allemaal vragen die we samen met andere telprojecten van Sovon proberen te beantwoorden. Aan het eind van het jaar worden de trends van zes jaar berekend en het zou prachtig zijn als iedereen zijn tellingen dan heeft ingevoerd. Daarbij wordt ook gecorrigeerd op volledigheid en grote groepen, en worden trends alleen berekend over punten die twee jaar of vaker zijn geteld.

Vogelwerkgroepen kunnen de hele stad of gemeenten gaan MUS-sen en advies daarvoor kun je krijgen bij de meetnetcoördinator. Het verzorgen van een lezing behoort eveneens tot de mogelijkheden. Binnen Sovon wordt de komende tijd bepaald hoe en in welke vorm MUS gaat meedraaien in de nieuwe vogelatlas.

● Jan Schoppers

MUS wordt mede mogelijk gemaakt door
Vogelbescherming Nederland

MUS-tellers tijdens de avondtelling in Tiel.
Foto: Jan Schoppers

